

GEZONDHEIDSZORG TE REET, RUMST EN TERHAGEN

De Open Monumentendag Vlaanderen 2009 had als thema "zorg". Voor de Geschiedkundige Kring Rumesta was dat een goede gelegenheid om in de gemeenten Reet, Rumst en Terhagen de geschiedenis van de gezondheidszorg van naderbij te bekijken.

In dit eerste deel brengen we het landschap van de gezondheidszorg in genoemde gemeenten in kaart. We zullen ons voornamelijk beperken tot opsommingen van de domeinen van de gezondheidszorg die sporen hebben nagelaten en hun namen, plaatsen, data en feiten. Met deze noodzakelijke inventaris kan iedereen die opzoekingswerk wenst te verrichten verder aan de slag.

Achtereenvolgens krijgen we zicht op de geneesheren te Rumst (bijdragen geleverd door Jules Reusens en Harry van Hooydonk), Reet (bijdrage geleverd door Leo Vermeulen) en Terhagen (bijdrage geleverd door Jules Reusens). We hebben ons beperkt tot het opsommen van geneesheren die niet meer in functie zijn. Daarna zijn de vroedvrouwen vermeld. Hier betreffen het enkel gegevens uit Rumst (bijdrage geleverd Jules Reusens). Tot slot belichten we in het kort de oorsprong van de thuiszorg te Rumst en Terhagen (bijdrage geleverd Jules Reusens).

A. Geneesheren

Rumst

Matheus Colaerts, zoon van Wouter, barbier¹, gesetene tot Rumst².

Melchisedech Vander Beke, chirurgijn te Rumst³, werd geboren omstreeks 1529. Hij getuigde op ongeveer 40-jarige leeftijd dat hij Gilissen Vande Wiel, de kwetsuur die had opgelopen had, gecureerd heeft. Een tweede vermelding dateert van 1574. Hij was dan 45 jaar, chirurgijn en collecteur.

François Antoine, chirurgijn, vermeld als chirurg(ijn) in 1649⁴ en 1651, wanneer hij een huis in de Meulenstraat huurde van Jan Van Robbroeck uit Mechelen⁵. Daar werd ook zijn zoon Jan Baptist (Xavier) geboren uit zijn huwelijk met Catharina Cottijn. Mogelijk is zij een zus van Apolonia Cottijn, de echtgenote van notaris Bartholomeus Ceulemans. Het kind werd gedoopt op 4 april 1651 met Jan Van Camp als peter en Elisabeth Van den Hoocke als meter. Later lijkt het gezin naar Antwerpen te zijn verhuisd, mogelijk omwille van de opname van het postmeesterschap⁶, dat blijkbaar zeer renderend was. Zoon Jan Baptist (Xavier) (1651 - ca. 1720) werd later ook geldschietter voor het dorp van Rumst⁷. Hij kocht ook een groot stenen huis aan de Markt⁸, nu bekend als het drossaardhuis.

---

¹ Verdam, J. (1990). *Middelnederlandsch Handwoordenboek*. Barbier betekent baardscheerder, ook heelmeester, chirurgijn.

² Verstrepen, C. (1990). *Antwerpse schepenbrieven betreffende de dorpen van de Rupelstreek 1516 - 1535*, akte van 16.09.1519.

³ Verstrepen, C. (1989). *Schepengriffie van Rumst en Boom*.

⁴ Vermeulen, L. (2003). *Schepengriffie van Rumst, uitgave 2003*, p. 30.

⁵ Roggeman, G. (s.a.). *Notaris Bartholomeus Ceulemans te Rumst*, p. 8.

⁶ Roggeman, G. (s.a.). *Notaris Joachim Van der Veken te Willebroek*, p. 2.

⁷ Vermeulen, L. (1994). *Schepengriffie van Rumst, uitgave 1994*, p. 28.

Figuur 1. Chirurgijn aan het werk in zijn paraktijkruimte.
Bron: bertsgeschiedenis.nl

Petrus De Clercq, chirurgijn, wordt voor het eerst vermeld in 1656, wanneer hij, "krank" zijnde, zijn testament laat opmaken⁹. Hij was te Rumst op 19 september 1654 gehuwd met Elisabeth Ceulemans, dochter van Henricus Ceulemans en Elisabeth Lathouwers. Mogelijk is hij gedoopt te Rumst op 9 februari 1631 als zoon van Jacques De Clercq en een zekere Barbara. Anderzijds wordt hij 'ontgoed te Kester in het land van Henegouwen'¹⁰, wat er op zou kunnen wijzen dat hij uit het Pajottenland afkomstig zou zijn. Op 15 mei 1657 kocht hij het huis 'De Trappekens' aan

de Markt van Rumst van brouwer Jan De Preter en diens zuster Katelijne¹¹. Als chirurgijn zijn er 15 vermeldingen in de schepengriffies van Rumst en het notariaat Ceulemans. Daarnaast ook enkele vermeldingen als barbier of in een andere omschrijving, die op zijn vak als chirurgijn wijzen. Uit zijn huwelijk met Elisabeth Ceulemans werden er negen kinderen geboren, van wie er zes de volwassen leeftijd bereikten. Peter De Clercq is wellicht overleden na 1683, omdat hij dan nog peter is bij zijn oudste kleinkind, maar voor 1687¹². Datum noch plaats van overlijden of begrafenis werd gevonden. Zijn echtgenote overleefde hem geruime tijd en overleed in 1710. Zij woonde toen in bij haar dochter Marianne, gehuwd met Hendrik Gramment, bakker van beroep¹³.

Bartholomeus De Clercq, chirurgijn, werd geboren te Rumst op 18 januari 1663 als zoon van Petrus De Clercq en Elisabeth Ceulemans. Hij huwde te Walem met Catharina Van Haecht, geboren te Walem

⁸ Vermeulen, L. (2009). *Schepengriffie van Rumst, uitgave 2009*, p. 76.

⁹ Roggeman, G. (s.a.). *Notariaat Bartholomeus Ceulemans*, p. 23.

¹⁰ Roggeman, G. (s.a.), *Notariaat Bartholomeus Ceulemans*, p. 48 nr. 575. Navraag bij de geschiedkundige kring van de gemeente Gooik, waar Kester nu toe behoort, heeft geen resultaten opgeleverd omwille van het feit dat er vele historische gegevens over Kester verbrand zijn.

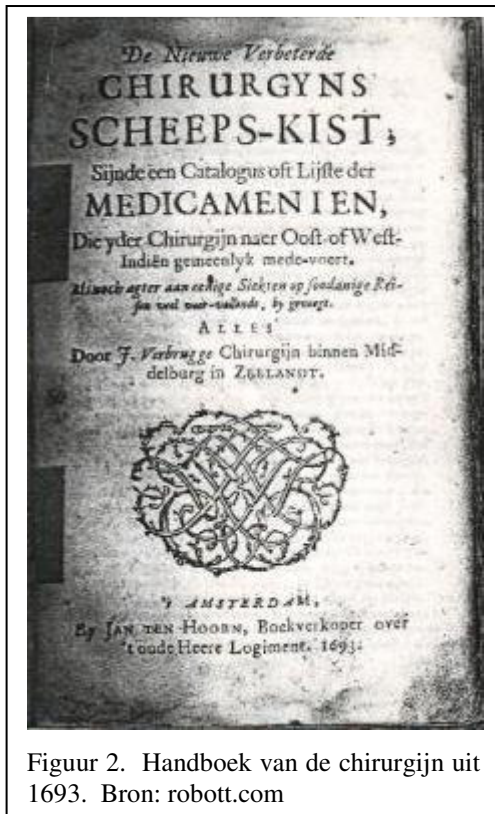
¹¹ Roggeman, G. (s.a.). *Notariaat Bartholomeus Ceulemans*, p. 25.

¹² Vermeulen, L. (2003). *Schepengriffie van Rumst, uitgave 2003*, p. 80, nr. 17, waarin Elisabeth Ceulemans als weduwe van chirurgijn Peter De Clercq wordt vermeld.

¹³ Volgens de volkstelling van Rumst in 1709.

op 25 december 1667 als dochter van Jan Van Haecht en Maria Braeckmans. Catharina overleed te Walem op 29 januari 1715. Na het overlijden van zijn echtgenote vestigde hij zich te Rumst in het ouderlijk huis “De Trappekens” aan de Markt, waar hij overleed op 15 juni 1731. Bartholomeus was chirurgijn te Walem, waar hij met zijn gezin verbleef, en te Rumst, waar hij zich opnieuw kwam vestigen. Het gezin De Clercq had vier kinderen, van wie Peter Hendrik eveneens chirurgijn werd.

Ludovicus Brias, chirurgijn, is gedoopt te Lier Sint-Jacob op 4 februari 1681 als zoon van Lenaert B(r)ies en Magdalena Van Aenroye. Hoe en waarom hij te Rumst verschijnt is niet duidelijk. Er was op dat ogenblik wel geen chirurgijn te Rumst, hoewel Bartholomeus De Clercq, als geboren Rumstenaar, vanuit Walem, blijkbaar ook Rumst bediende¹⁴. Hij huwde te Rumst op 17 juni 1706 met Joanna Maria Van Cauwenbergh, dochter van bakker Gilles (Egidius) en nicht van Petrus Van Cauwenbergh, notaris, drossaard te Heindonk en secretaris van het leenhof van Terhagen, maar ook weduwe van Hubertus De Coen, die op 18 oktober 1705 begraven werd. Uit dit huwelijk was een zontje geboren, Egidius, dat echter een half jaar na het nieuwe huwelijk van de moeder overleed.

Figuur 2. Handboek van de chirurgijn uit 1693. Bron: robott.com

De bewerkte schepengriffies van Rumst vermelden hem 13 maal als chirurgijn of meester-chirurgijn tussen 1711 en 1743. Zo verzorgt hij Petronella Verbert, die tijdens het spel met het hoefijzer aan het been werd verwond door Jan Braeckmans. De verzorging beliep 60 gulden, die Braeckmans niet wilde betalen, onder ‘pretext’ van minderjarigheid. De schepenen Antoni Vertommen en Gillis Eeckelaers verklaarden dat zij zich nooit borg hadden gesteld voor Jan Braeckmans. Het is niet duidelijk of de chirurgijn zijn ‘guldens’ gekregen heeft.

Een ander proces ontstond er tussen de chirurgijn en de erfgenamen van Paschier De Coen en Anna Smets. Toen Paschier De Coen en zijn zoon Hubertus binnen dertien weken na mekaar overleden¹⁵, was de weduwe van Hubertus een interessante huwelijkspartij, want zowel de familie ‘De Coen’ als de familie ‘Van Cauwenbergh’ zaten er warmpjes in. Toen het zontje van Hubertus op 22

december 1706 overleed, zag de familie ‘De Coen’ met lede ogen aan hoe Ludovicus het erfdeel van dit zontje naar zich toetrok. Pas op 25 juli 1719 werd het geding beslecht voor notaris P.J. Claessens¹⁶.

¹⁴ Bartholomeus De Clercq kwam omstreeks 1715 te Rumst wonen aan de markt.

¹⁵ Hubertus De Coen + Rumst 18.10.1705 en Paschier De Coen + 27.1.1706.

¹⁶ Vermeulen, L. (1998). *Schepengriffie Rumst, uitgave 1998*, p. 93.

Ludovicus Brias vertrok vervolgens naar Ekeren, waar in 1724 zijn tiende kind geboren werd. Ook in 1726 woonde hij nog in Ekeren. Op 11 oktober 1724 was zijn schoonvader, Egidius Van Cauwenbergh, overleden en diende ook diens uitgebreide nalatenschap verdeeld. Op 2 november 1726 werd de ‘scheiding en deling’ vastgelegd¹⁷. Maar intussen, op 5 januari 1726, was ook de testamentuitvoerder, notaris Peter Van Cauwenbergh, overleden. Was dit een signaal om naar Rumst terug te keren? De uitvoering van het testament van deze kinderloze oom duurde verscheidene jaren en was weerom een aanleiding tot processen tegen Ludovicus Brias. Dat de verhouding met de leden van de familie Van Cauwenbergh daar onder leed, resulteerde in een slaande ruzie. Op 13 oktober 1743 stelde de drossaard vast dat chirurgijn Ludovicus Brias met zijn voet een trap op de borst van zijn schoonbroer Gillis Van Cauwenbergh gaf en dat een tweede trap door Gillis Van Cauwenbergh, Guilliamszoon, keizer van de oude gilde, werd voorkomen. Het slachtoffer hield er een gebroken rib aan over, die moest verzorgd worden door chirurgijn Boen uit Walem¹⁸.

Werd de grond onder zijn voeten te warm? Op 25 augustus 1751 werden voor notaris M.F. Parijs de meubelen en huisraad van het echtpaar verkocht, want het gezin verhuisde naar Brussel¹⁹. Het echtpaar is blijkbaar overleden voor 12 oktober 1767, want hun erfgenamen verkopen dan een hofstede, gelegen op de Vosberg, over de heerbaan²⁰.

Het echtpaar Brias - Van Cauwenbergh had verscheidende onroerende en roerende goederen in eigendom. Zowel uit de regeling met de familie De Coen als uit de erfenis van Egidius Van Cauwenbergh x Catharina Van Dijck als uit de nalatenschap van Peter Van Cauwenbergh, verwierven ze diverse bezittingen, renten en obligaties. Verder onderzoek hierover evenals over de periode te Ekeren en Brussel, zou de levensloop van deze chirurgijn kunnen vervolledigen.

Peter Hendrik De Clercq, chirurgijn²¹, werd geboren te Rumst op 30 mei 1702 als zoon van Bartholomeus De Clercq en Catharina Van Haecht. Hij huwde te Rumst op 1 april 1756 met Magdalena De Vos. Petrus Hendrik overleed te Rumst op 3 juni 1788. Op 15 juni 1766 werd er een (vermoedelijk doodgeboren) kind in het gezin van Jan De Vos en Maria De Wit door chirurgijn De Clercq gedoopt²². Het gezin De Clercq had een zoon, Corneel Willibrord Jan, die ook chirurgijn werd.

---

¹⁷ Vermeulen, L. (1992). *Schepengriffie Rumst, uitgave 1992*, p. 20.

¹⁸ Vermeulen, L. (2006). *Schepengriffie Rumst, uitgave 2006*, p. 43.

¹⁹ In 1758 is Peter Brias gemachtigd door zijn ouders voor notaris Tollenaers te Brussel om een stuk land, eertijds bos, gelegen te Boom, te verkopen.

²⁰ Vermeulen, L. (1992). *Schepengriffie Rumst, uitgave 1992*, p. 72 nr. 30: De vijf overlevende kinderen Brias zijn Christiaan Frans, Maria Catharina (gehuwd met Baltasar Rogge), Peter Ludovicus (gehuwd met Maria Van Schooten), Ludovicus Egidius (+ voor 1767) en Catharina. Deze laatste, gehuwd met Sylvester Emmanuel van der Loo(y), was in 1746 overleden. Van hen was in 1767 één dochter nog in leven.

²¹ Roggeman, G. (s.a.) *Notaris Bartholomeus Ceulemans*, akten 1658 van 15.05.1657, 1665 van 01.03.01664 en 282, 329, 752, 818 en 1242 van 04.02.1674.

²² Van Reeth, E. (1972). *Parochieregisters van Rumst Sint Pieter: overlijdens 1590-1803*.

Cornelius Josephus Van der Locht, chirurgijn, werd geboren te Breda als oudste kind van Joannes Baptist Van der Locht en Maria Jacoba Floren en gedoopt op 2 november 1743 in de Sint-Antonius van Paduakerk in de Nieuwstraat²³. Hij had nog zeven jongere broers en zussen.

Vanaf 1772 verscheen hij in de hoedanigheid van chirurgijn ten tonele te Rumst. Op 13 maart 1772 huurde hij een deel van het woonhuis aan de Markt van Joannes De Winter en Theresia Van Camp²⁴. Hiermee nam een tweede chirurgijn zijn intrek op de Markt. Nabij de huidige bibliotheek woonde Petrus Henricus De Clercq, geboren in 1702, dus dan 70 jaar oud, die nog steeds zijn praktijk als chirurgijn uitoefende en een 16-jarige zoon had, Corneel Willebrord, die zijn vader zou opvolgen.

In Rumst ontmoette Cornelius Josephus zijn vrouw, Maria Verrept. Zij werd gedoopt te Rumst op 29 januari 1748 als oudste kind van Jan Frans Verrept, schepen, en Anna Catharina Asselberghs²⁵. Het huwelijk werd aangegaan op 4 mei 1773²⁶. Er werden vijf kinderen geboren uit dit huwelijk: 4 dochters, van wie de jongste na een jaar stierf, en één zoon, die slechts één jaar oud werd. Twee dagen voor de dood van haar zoon, op 16 september 1781, was de moeder van het gezin begraven. Zij was overleden aan dysenterie. De vader bleef achter met drie dochters, van resp. zeven, vijf en drie jaar, en een stiefzoon van tien. Hij is blijkbaar niet hertrouwd. Vermoedelijk is de familie Verrept bijgesprongen in de opvoeding van die kinderen. Wanneer Cornelius Josephus zelf overleed en begraven werd op 3 oktober 1791, bijna 49 jaar oud, waren de drie dochters nog minderjarig, want resp zeventien, vijftien en dertien jaar oud.

Corneel Willebrord Jan De Clercq, chirurgijn, werd geboren te Rumst op 11 juli 1756 als zoon van Jan De Clercq en Magdalena De Vos, uit Kontich. Corneel studeerde aan de Geelse Latijnse School²⁷, waar hij in 1774 en 1775 de syntaxis (komt overeen met de vierde Latijnse) volgde. Hij huwde te Rumst op 31 augustus 1779 met Joanna Catharina Doorackers. Corneel overleed te Rumst op 27 februari 1801. Zijn weduwe overleed er op 10 februari 1814. Uit dit huwelijk werden negen kinderen geboren.

Jacob Michael Roberti, chirurgijn, werd geboren te 's-Gravenhage omstreeks 1760 en werd gedoopt te Luik. Hij huwde met Anna Maria Loir, geboren omstreeks 1748. Op 23 ventôse jaar XII (1804) werd Jacob Michael Roberti als “officier de santé” vermeld. Uit dit huwelijk werd een dochter, Joanna The-

---

²³ Gegevens bekomen via het internet : 'isis + stadsarchief Breda' of 'Brabants Historisch Archief'. Omwille van het protestantisme werden katholieke kerken niet aangeduid met hun patroonheilige, maar er werd gewoon verwezen naar de straat waarin ze gelegen was. Het ging om een zogenaamde schuilkerk, twee naast mekaar gelegen woningen, waarvan de tussenmuur werd uigebroken. De huidige Sint-Antoniuskerk te Breda, in de nabijgelegen Sint-Jansstraat, werd pas in 1837 ingewijd. Tot in 1855 werd nog steeds van de Nieuwstraatse parochie gesproken. Bron: www.parochiebredacentrum.nl.

²⁴ Vermeulen, L. (1996). *Schepengriffie Rumst, uitgave 1996*, p. 17. Het huis bevond zich ten oosten van herberg De Wildeman; daarom wordt dit huis gesitueerd ter hoogte van de ingang van de kapel van het klooster van de missiezusters.

²⁵ Van Reeth, E. (1972). *Parochieregisters van Rumst Sint-Pieter*.

²⁶ De Loenen, T. (2003). *Notariaat Petrus Josephus Swiggers, notaris te Boom, akten 1759-1780*, p. 129.

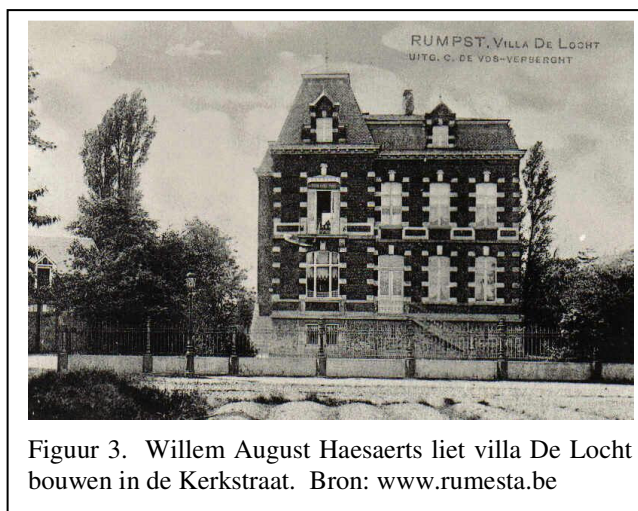
²⁷ Jans, P. (1992). XVIIIde eeuwse leerlingenlijsten van de Geelse Latijnse School. In: *Jaarboek 29 van de Vrijheid en het Land van Geel*.

resia Roberti, geboren te Mechelen op 23 februari 1786. Jakob Michael Roberti overleed te Rumst op 10 mei 1816. Zijn echtgenote was te Rumst overleden op 1 februari 1816.

Michael Jozef Van Montfort, heel- en vroedmeester, werd geboren te Borgerhout op 7 december 1802 als zoon van Frans Van Montfort en Maria Anna Van der Velden. Hij huwde te Ekeren op 11 april 1826 met Anna Maria Begga Lievens, geboren te Ekeren op 5 februari 1805, dochter van Jozef Lievens en Catharina Petronella Maria Sacré. Het gezin Van Montfort - Lievens vestigde zich te Rumst, waar Michael Jozef de geneeskunde beoefende. Naast geneeskunde ging de belangstelling van deze bezige bij ook uit naar de politiek en al vroeg treffen we hem aan als schepen en later als burgemeester van 1843 tot 1849. Hij baatte ook een steenbakkerij uit. Zijn echtgenote overleed te Rumst op 2 februari 1859. Hij overleed te Borgerhout op 26 augustus 1865. Hij is de stamvader van de familie Van Montfort van Rumst.

Op 14 brumaire IV (16 november 1795) werden de decreten van 2 maart en 14 juni 1791 ook toepasbaar in onze contreien. De bestaande organisatie van het ambt van de chirurgijnen en dokters (licentiaten in de medicijnen), die vooral in de steden bestond, werd opgeheven²⁸.

Clement Aloysius Joannes Stuyck, geneesheer te Rumst, werd geboren te Tisselt op 6 februari 1871 als zoon van Jan Stuyck en Ursula Maria Van de Put. Hij vestigde zich te Rumst, waar hij op 24 maart 1900 overleed.

Figuur 3. Willem August Haesaerts liet villa De Locht bouwen in de Kerkstraat. Bron: www.rumesta.be

Willem August Haesaerts, geneesheer te Rumst, werd geboren te Leuven op 7 oktober 1837 als zoon van Michael Haesaerts en Carolina Danckaerts. Na zijn studies vestigde hij zich te Rumst. Hij huwde er op 24 augustus 1871 met Maria Antonia Eulalia Verbruggen, geboren te Rumst op 7 maart 1848, dochter van Jan Baptist Verbruggen, molenaar, en Catharina De Coninck. Uit dit huwelijk werden tien kinderen geboren, vijf jongens en vijf meisjes. Gedurende zijn leven

liet hij het huis bouwen, Kerkstraat 13 (zie figuur 3), waar tot voor enkele jaren het jaartal van de bouw en de initialen van hun familienaam H(aesaerts) en V(erbruggen) op terug te vinden was. Hij was schepen te Rumst en provincieraadslid. Maria overleed te Rumst op 5 maart 1898. Hij stierf te Goes (NL) op 14 oktober 1914, waar de familie Haesaerts op de vlucht was na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog.

²⁸ Van Hee, E.R. (1990). *Heelkunde in Vlaanderen door de eeuwen heen*, p. 139

Lucien Haesaerts, doctor in de geneeskunde, werd geboren te Rumst op 3 februari 1874 als zoon van Willem August Haesaerts en Maria Antonia Eulalia Verbruggen. Hij studeerde af te Leuven in 1901

Figuur 4. Lucien Haesaerts in zijn tuin. Bron: Fotocollectie L. Vermeulen.

samen met de vader van dr. Jean Convent (zie verder). Na zijn studies vestigde hij zich in het ouderlijke huis in de Kerkstraat (zie figuur 4). Hij huwde te Meulebeke op 5 augustus 1913 met H el ene Roelandts, afkomstig uit West-Vlaanderen. Hij overleed te Rumst op 7 juni 1943. Zij hadden een dochter. Jean Convent nam de praktijk over.

Frans De Backer, doctor in de geneeskunde, werd geboren te Schaarbeek op 30 april 1907, als zoon van Edmond De Backer, schipper, en Maria Van den Bossche. Na het diploma van geneesheer behaald te hebben in 1934 aan de Katholieke Universiteit van Leuven, vestigde hij zich te Rumst, vanwaar zijn ouders afkomstig waren. Hij huwde er op 23 oktober 1934 met

Francine Jacobs, dochter van Victor Jacobs, koster-organist, en Prudence Goeyers. In dat jaar vestigde hij zijn praktijk in de Kerkstraat 46. Frans overleed te Rumst op 8 november 1969. Uit

dit gezin werden twee zonen geboren. Hij werd opgevolgd door zijn jongste zoon Luc.

Raymond Vermeire, doctor in de geneeskunde, werd geboren te Vlissegem op 10 februari 1907. Na zijn studies vestigde hij zich te Rumst, Veerstraat 99. Hij huwde met Marie-Jos e Van Neste. Zij hadden twee dochters. Hij leed aan multiple sclerose, overleed te Rumst in 1965 en werd begraven in West-Vlaanderen.

Jean Convent, doctor in de geneeskunde, werd geboren te Berchem op 18 september 1918. Aan de KUL behaalde hij in 1943 zijn diploma en hij vestigde zich te Rumst in het huis van dokter Lucien Haesaerts, die overleden was. Hij huwde met Geneviève Cappuyns uit Boutersem. Uit dit huwelijk werden vier dochters geboren. In 1992 stopte hij met zijn praktijk. Begin 1993 verhuisde hij naar Sint-Lambrechts-Woluwe. Geneviève overleed in 2007. Hij stierf te Sint-Lambrechts-Woluwe op 9/12/09.

Luc De Mondt, doctor in de geneeskunde, werd geboren op 1 oktober 1937. Hij studeerde geneeskunde aan de Rijksuniversiteit van Gent en behaalde zijn diploma in 1964. Hij vestigde zich te Rumst, Markt 13. Na zijn oppensioenstelling verhuisde hij naar Boom.

Luc De Backer, doctor in de geneeskunde, werd geboren te Rumst op 1 april 1939 als zoon van Frans De Backer en Francine Jacobs. Hij studeerde geneeskunde aan de Katholieke Universiteit van Leuven en behaalde zijn diploma in 1968. Hij huwde te Mechelen op 1 september 1967 met Jeanine Van den Bergh, dochter van George Van den Bergh, dokter, en Germaine Jacqmotte. Na het overlijden van zijn vader vestigde Luc zich in het ouderlijke huis in de Kerkstraat. Uit dit huwelijk werden vier kinderen geboren. Op 2 oktober 2007 ging hij met pensioen en liet zijn praktijk over aan Mireille Meijer.

Reet

In vroegere tijden deed men te Reet bij ziekte of ongeval een beroep op een dokter uit een van de omliggende dorpen. Tussen 1660 en 1702 was dit meestal magister Huibrecht Mertens. Deze chirurgijn was geboren rond 1630 en huwde Margaretha Rigouts. In 1693 woonde hij in het Boomse dorpscentrum samen met zijn schoonzuster Helena Rigouts en haar dochter, de twintigjarige Arnout Convent als knecht, en twee arme kinderen: Steven Andriessens, 4 jaar, en Jan, 8 jaar. Hij stichtte in 1702 in de kerk van Boom een fondatie van 7 missen en overleed er op 17 augustus 1707. Hij werd evenals zijn vrouw, overleden op 20 maart 1702, begraven in de kerk.

Te Reet leverde hij medicamenten en verzorgde onder andere, op kosten van de Armentafel, een arm huishouden in 1682, Adriaen De Weerdt (1687), de lamme arm en het zwerend been van een kind van Marcelis De Vos (1690), Adriaen Van De Velde (1696), Cornelis Coveliers en Peeter Rommens (1699), Jan Schoemaekers (1702) en de vrouw van Gommer De Winter (1703).

Jacobus Cael, chirurgijn. Van de eerste dokter die zich te Reet vestigde is weinig geweten. Chirurgijn Jacobus Cael werd geboren te Kontich op 1 november 1684, waar zijn vader, Jan Baptist Cael en zijn grootvader, Petrus Cael, reeds lange jaren het beroep van heelmeester uitoefenden. Jacobus Cael huwde te Kontich op 24 maart 1711 Petronella Dielens. Hij kwam zich te Reet vestigen, waar hij van meier Gommer Van Camp het huisje vlak achter de kerk in de Laarstraat huurde (nu kapperssalon, voorheen verf- en behangerszaak Smets-Claes). Op 26 januari 1718 overleed er zijn zootje Jan Baptist. Van zijn activiteiten is verder weinig bekend. Hij was een actief lid van de Sint-Sebastiaansgilde. Hij maakte ook kaarsen. In 1714 leverde hij het waslicht bij het overlijden van Adriaen Hellemans. In 1716 verzorgde hij de zieke Frans De Weerdt. Hij overleed op 9 juni 1721. De voltallige schuttersgilde woonde zijn begrafenis bij.

Na Jacobus Cael werd er weer meest een beroep gedaan op een Bomenaar, dokter Valentinus Khijn, overleden te Boom op 22 januari 1766. Sporadisch werd nog gebruik gemaakt van de diensten van chirurgijns Ludovicus Smets uit Boom (1750), Peeter De Clerck uit Rumst (1750), Peeter Dupont (1724) en J.B. Mongee (1760), beiden uit Kontich, en C.W. Marckx (1783).

Frans Karel Wuyts, “den orenspuiter”. De tweede dokter die te Reet gewoond heeft was Frans Karel Constant Wuyts (zie figuur 5), geboren te Antwerpen op 10 oktober 1861. Zijn grootouders, Petrus Jan Wuyts, geboren te Reet op 5 juli 1775, en Maria Catharina De Keyser, geboren te Reet op 26 februari 1784, baatten de hoeve uit die later dienst deed als woning van de hovenier van het rustoord “De Varen”. In een “memorie raekende de genezing van doovigheyd en oorziectens” wordt door de zoon van Petrus Jan Wuyts uit Reet vermeld dat deze “geduerende zynen levenstijd met duyzende menschen van allen slach, staet ende ouderdom, waer onder onder andere verscheydene leden van den gewezen Raed van Brabant, zonder de minste stoornis of tegenkanting geneezen heeft, zo van deze als omliggende en vremde landen”. Petrus Jan Wuyts was ook de enige gekende boerenkrijger uit de gemeente. Dit echtpaar had negen kinderen, die bijna allen ongehuwd bleven.

Frans Karel Constant Wuyts was de laatste van dit geslacht waarin “bijzondere kennis en geheime wetenschap, tot hier toe aan niemand anders bekend “ van vader op zoon was overgegaan. Eeuwen geleden moet een Spaanse majoor deze kennis aan een voorzaat van de familie Wuyts hebben doorgegeven. Zijn ongehuwde ooms en tantes hadden zijn opvoeding en studies bekostigd, op voorwaarde dat hij zich achteraf te Reet zou vestigen. Bijgevolg kwam hij op 28 december 1882 inwonen bij zijn familie. Hij huwde op 18 juli 1889 Maria Anna Josepha De Vooght, geboren te Antwerpen in 1865, welke overleed te Reet op 21 september 1894. Dokter Wuyts huwde daarop haar zuster Antonia Francisca Maria, geboren te Antwerpen op 7 februari 1867 en overleden te Reet op 2 november 1918. Samen met zijn negen kinderen en een

Figuur 5. Dr. Wuyts. Bron: fotocollectie Leo Vermeulen.

meid bewoonde hij een grote villa aan de Eikenstraat, een geschenk van zijn schoonvader. Deze, aannemer van beroep, was het beu voor zijn cliënten grote huizen te bouwen die vol zaten met architecturale fouten. Daarom bouwde hij volgens zijn ervaring een villa zonder al deze gebreken, echter zonder rekening te houden met de wensen of noden van zijn schoonzoon. Wanneer jaren later dokter Wuyts over zijn woning sprak kon hij nooit nalaten op te merken: “daar staat den hoop kemels”. Op zijn beurt genoot dokter Wuyts een grote vermaardheid als oorspecialist. In het dorp wordt beweerd dat hij zelfs een hofdame van Leopold II onder zijn cliënteel telde. Verder was dokter Wuyts in het dorp vooral bekend om zijn universeel geneesmiddel. Been gebroken, koliek, neus verzeerd, verkoudheid, snijwonde of het fijt aan de vinger, slechts één remedie “legt er wat lijzepap (pap van lijnzaadmeel) op” was steeds zijn legendarisch geworden advies. Hij was een kleine man die voetje voor voetje of beter gezegd met halve voetjes stapte. Daardoor vorderde hij zo langzaam dat, toen op een vroege morgen in de Beurs een ongeluk gebeurde, men vlug op de fiets sprong en een dokter te Kontich ging halen daar men vreesde dat dokter Wuyts te voet de afstand van een kleine kilometer niet voor de middag zou afgelegd krijgen. Dokter Wuyts was nochtans zeer gewaardeerd in de gemeente. Hij en zijn familie waren lid van ongeveer alle verenigingen en congregaties en namen zeer actief deel aan alle manifestaties. Dit nam echter niet weg dat hij op sommige punten hardnekkig zijn wil doordreef. Zo had hij zich bij het aanleggen van de tramlijn hardnekkig verzet tegen het kappen van een boom voor zijn tuin. Hij won het pleit en bijgevolg kwam er één bocht in de verder kaarsrechte tramlijn van de kerk tot Reet Statie. Dokter Wuyts overleed te Reet op 4 oktober 1930.

Leon Raeymaeckers, geboren te Antwerpen in 1910, was de volgende dokter in Reet. Hij begon zijn praktijk in de Eikenstaat, aan de linkerkant komende vanuit het centrum (waar nu een kinesist gevestigd is), en verhuisde daarna naar een nieuw gebouwde woning schuin tegenover (waar nu een oogarts is). Dokter Raeymaeckers stierf te Reet op 30 oktober 1963.

Willy Bleys werd geboren te Welle op 2 oktober 1935. Hij studeerde af in 1962. Een jaar later huwde hij met Monique Van Heghe en nam hij de dokterspraktijk van Leon Raeymaeckers over op 1 november 1963. Toen ten gevolge van het overlijden van een arts te Gent en een te Reet twee artsenbetrekkingen vrijkwamen had Willy Bleys de keuze tussen Gent, de stad, en Reet, het platteland. Hij verkoos het platteland en vestigde zich in de Eikenstraat 84, de woning van de één jaar eerder overleden dr. Raeymaeckers. Als Oost-Vlaming was het nog zeer landelijke Reet hem onbekend en was hij vaak genoodzaakt zijn patiënten met laarzen en zaklamp te (be-)zoeken. Gedurende twee jaar verzorgde hij de patiënten in het kabinet van zijn voorganger. Daarna vestigde hij zich met zijn echtgenote in de Eugeen Roelandsstraat 20. Met hart en ziel stond hij als enige dokter, samen met zijn echtgenote, die het secretariaat verzorgde, in voor de gezondheid van de toen om en bij 2000 inwoners. Gedurende 10 jaar stond hij nagenoeg alleen in voor de ziekenzorg. Hij maakte de oprichting van het rusthuis "De Varen" mee, dat ook als beginnende kliniek fungeerde onder leiding van dr. Albert Petitjean. Na een carrière van 34 jaar trad zijn jongste zoon Kris in zijn voetsporen. Ze werkten twee jaar samen, waarna Kris in 1999 de praktijk volledig overnam.

Terhagen

Emile Nys, doctor in de geneeskunde, werd geboren te Scherpenheuvel in 1895. In 1924 vestigde hij zich als dokter te Terhagen. Zijn praktijk was gelegen in de Kerkstraat. Bij de meeste mensen was hij gekend als "dokterreke". Hij bleef actief als huisarts tot 1975, op tachtigjarige leeftijd. Hij overleed 10 jaar later, in 1985.

Frans Paridaens, doctor in de geneeskunde, werd geboren in 1937. Eind 1963 trad hij in dienst en vestigde hij zich als huisarts in de Kardinaal Cardijnstraat. Hij bleef in functie tot 2003.

Mireille De Kimpe, doctor in de geneeskunde, werd geboren in 1959. Ze vestigde zich als huisarts in de Kardinaal Cardijnstraat. Zij overleed in 1996 op 37-jarige leeftijd.

B. Vroedvrouwen

Rumst

Cornelia Monica Irma van Cauwenbergh, Irma genaamd en ook gekend als Finneke Top, werd geboren te Rumst op 16 januari 1875 en huwde met Lodewijk Van den Bosch. In 1931 woonde ze in de Molenstraat 41²⁹. Wellicht oefende ze haar functie uit tot bij haar overlijden.

Odilia Van den Bossche, gekend als Odile (zie figuur 6), werd geboren te Rumst op 15 april 1880. In haar leven was zij vroedvrouw en ze heeft heel wat kinderen mee op de wereld gezet. In 1931 woonde ze in de Molenstraat 31 en was ongehuwd³⁰. Zij overleed te Rumst op 14 maart 1949.

Mevrouw Van Hool, afkomstig uit Antwerpen, was voor de Tweede Wereldoorlog vroedvrouw te

Rumst. Vermoedelijk is zij gebleven tot na 1945.

Reet

Als vroedvrouw is enkel nog Jozefina Robijn bekend, “Fientje van den Engel”, een vriendelijke, gezette jonge juffrouw die samen met haar broer, Sus den engel, op een boerderijtje woonde in de Molenstraat.

Figuur 6. Vroedvrouw Odile met kind op schoot. Bron: fotocollectie Leo Vermeulen.

²⁹ Gemeente Rumpst. Lijst der kiezers: herziening van 20 september 1931.

³⁰ Gemeente Rumpst. Lijst der kiezers: herziening van 20 september 1931.

C. Thuiszorg en sociale verpleegkunde

Rumst

Melaatsen-, wezen- en armenzorg. Vanaf de middeleeuwen was er melaatsenverzorging te Rumst-Lazernij. Zij behoort tot een andere orde van verzorging, zoals ook de Tafel van de Heilige-Geest, de wezenzorg en de kerkelijke liefdadigheid in een parochie. Deze instellingen kaderen in een andere constructie dan de gewone dagdagelijkse ziekenverzorging. We gaan er nu niet dieper op in.

Zusters van O.-L.-Vrouw van het H.-Hart, "de missiezusters". Pastoor Jordens woonde in het kasteel dat wijlen zijn broer had laten bouwen op de hoek van Kerkstraat en Peperstraat. Toen de pastoor overleed gaf hij in zijn testament de opdracht aan zijn testamentuitvoerder een congregatie te zoeken die de ouderenzorg op zich zou nemen voor de bevolking van Rumst en tevens een bejaardentehuis zou oprichten op zijn domein dat hij schonk aan de dekenij van Boom. Uitvoerder werd pastoor Matheussen die het gevraagde moest trachten te verwezenlijken. Daarom nam hij contact op met het aartsbisdom Mechelen. Door gesprekken aldaar is men terechtgekomen bij de zusters van O.-L.-Vrouw van het H.-Hart, die einde 1937 hun intrek namen op het kasteel. Al gauw begonnen zij met een plaats naast het klooster - met ingang langs de Peperstraat - in te richten waar zuster Anna zieken kon verzorgen. De wijkverzorging werd waargenomen door zuster Agnes, die dat vele jaren gedaan heeft tot zij met pensioen is gegaan. Zij stonden dus aan de wieg van de thuisverpleging in Rumst. Door de evolutie en de veranderingen die er gaandeweg plaats hadden in de maatschappij, werden de taken er geleidelijk aan overgenomen door het Wit-Gele Kruis.

Het Kinderheil. Rosa is geboren te Heindonk op 9 juni 1923 als dochter van Petrus Van der Wilt en Lucia Van Campenhoudt. Zij studeerde voor verpleegster en specialiseerde zich als sociale verpleegster. Door dit diploma kon zij bij het Kinderheil terecht.

Terhagen

In Terhagen was Hortence, de vrouw van Suske Van Doren, de dame die thuiszorg op zich nam. Zij bleef dit doen tot aan haar overlijden.

Tom De Loenen

Jules Reusens

Leo Vermeulen

Harry van Hooydonk